

ФАРМАЦИЯ КАЗАХСТАНА

2020

5

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ
ЦЕНТР ЭКСПЕРТИЗЫ**

лекарственных средств и медицинских изделий

ФАРМАЦИЯ КАЗАХСТАНА

НАУЧНЫЙ И ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ

Ежемесячное издание для работников органов управления здравоохранением, в том числе фармацией, врачей, провизоров, фармацевтов и широкого круга специалистов, работающих в сфере обращения лекарственных средств, изделий медицинского назначения и медицинской техники, сотрудников медицинских вузов и колледжей.

Журнал входит в Перечень изданий, рекомендуемых Комитетом по контролю в сфере образования и науки Министерства образования и науки Республики Казахстан для публикации результатов научной деятельности, индексируется в РИНЦ.

ОСНОВНЫЕ РАЗДЕЛЫ:

- Законы и нормативные правовые документы, регламентирующие сферу обращения лекарственных средств.
- Актуальная информация о лицензировании, регистрации, сертификации и стандартизации лекарственных средств, оперативные материалы Фармакологического и Фармакопейного центров Минздрава РК.
- Анализ фармацевтического рынка республики и стран СНГ, тенденций и проблем его развития.
- Новости медицины и фармации, клинической фармакологии, поиск, исследования и эксперименты в области разработки и создания новых эффективных медицинских препаратов, в том числе отечественного производства.
- Мнение специалистов и экспертов о лекарственных препаратах, презентация фармацевтических и медицинских компаний и их продукции, а также широкое освещение практической деятельности аптечных организаций и медицинских центров.
- Материалы по истории медицины и фармации республики.
- Консультации специалистов по вопросам, касающимся фармации, регистрации и перерегистрации лекарственных средств, медицинской техники и изделий медицинского назначения.

ПОДПИСКА НА 2020 ГОД

Регион: **город**

1 месяц – 768,30

3 месяца – 2 304,90

6 месяцев – 4 609,80

12 месяцев – 9 219,60

Регион: **район/село**

1 месяц – 772,60

3 месяца – 2 317,80

6 месяцев – 4 635,60

12 месяцев – 9 271,20

ТАРИФЫ НА РАЗМЕЩЕНИЕ РЕКЛАМЫ:

Полноцветная обложка

(20,5x27,9 см, А4 формат) – 70 350 тенге.

Полноцветный вкладыш

(20,5x27,9 см, А4 формат) – 64 630 тенге.

При размещении рекламного модуля

необходимо наличие разрешения на рекламу.

Оформить подписку на журнал можно в любом отделении связи АО «Казпочта», в головном офисе РГП на ПХВ «Национальный центр экспертизы лекарственных средств и медицинских изделий» в г. Нур-Султан, редакции (территориальный филиал НЦЭС в г. Алматы), отделениях почтовых операторов – ТОО «Эврика-Пресс», ТОО «Агентство «Евразия Пресс» (в том числе для подписчиков из Российской Федерации).

По вопросам подписки, публикаций и размещения рекламных материалов обращаться по телефонам:

+7 (727) 273 03 73, +7 (747) 373 16 17

pharmkaz@dari.kz

www.pharmkaz.kz

Подписной индекс издания: 75888

Қазақстан Республикасының Мемлекеттік фармакопеясының
қазақ және орыс тіліндегі III томы жарыққа шықты

Вышел в свет III том Государственной фармакопеи
Республики Казахстан на казахском и русском языках

Pharmkaz.kz – это достоверная информация о рынке лекарств и медицинских изделий, состоянии фармацевтического рынка Казахстана и других стран, нормативные правовые акты МЗ РК, данные о побочных действиях лекарственных средств и медицинских изделий, рекомендации специалистов, публикация результатов научных исследований казахстанских и зарубежных ученых в области фармации, клинической фармакологии и практической медицины, обсуждение фармакопейных статей, новости фармацевтических компаний, электронные версии журнала «Фармация Казахстана».

**Ежемесячный журнал о рынке лекарственных средств
и медицинских изделий**

№5 (226) май • Издаётся с 2001 г.

**РГП на ПХВ «Национальный центр экспертизы
лекарственных средств и медицинских изделий» МЗ РК**

WWW.NDDA.KZ

Редакционный совет

Р.М. Абдуллабекова (Казахстан)
Виталис Бриедис (Литва)
А.И. Гризодуб (Украина)
Н.Т. Джайнакбаев (Казахстан)
Милан Земличка (Чешская Республика)
Анна Мальм (Польша)
М.К. Мамедов (Азербайджан)
Е.В. Матвеева (Украина)
Б.К. Махатов (Казахстан)
И.А. Наркевич (Россия)
Т.М. Нургожин (Казахстан)
Д.А. Рождественский (Россия)
Росс Самир Анис (США)
В.Ю. Сергеев (Россия)
Э. Станкевичюс (Литва)
Елена Л. Хараб (США)
А.Б. Шукирбекова (Казахстан)

Редакционная коллегия

У.М. Датхаев
М.И. Дурманова
П.Н. Дерябин
Н.А. Жуманазаров
И.Р. Кулмагамбетов
Р.С. Кузденбаева
В.Н. Локшин
А.И. Нуртаев
М.Т. Рахимжанова
А.У. Тулегенова
Ж.А. Сатыбалдиева

Координатор группы

**«Редакция журнала
«Фармация Казахстана»**
Ф.Э. Сулеева

Дизайн и верстка

А.В. Беккер

Адрес редакции:

050004, РК, г. Алматы,
пр. Абылай хана, 63, оф. 215,
тел.: +7 (727) 273 03 73,
+7 (747) 373 16 17 (whatsapp).
E-mail: pharmkaz@dari.kz;
www.pharmkaz.kz

Отпечатано в типографии

корпоративного фонда
«Каратальская первичная организация»
ОО «Казахское общество слепых».
РК, Алматинская область, Каратальский район,
г. Уштобе, проспект Абылай хана, 5.
Контактные телефоны: 8 (707) 431 48 41, 8 (707) 158 88 81.
E-mail: dalaprint@mail.ru.
Дата выхода: 30.06.2020 г.
Тираж: 600 экземпляров. Заказ №5.
Периодичность: 1 раз в месяц.

Территория распространения

Казахстан, Россия, Украина, Узбекистан,
Кыргызстан, Беларусь, Азербайджан, Латвия,
Литва, Пакистан, Турция

Журнал зарегистрирован Министерством
культуры, информации и общественного согласия
Республики Казахстан.
Свидетельство об учетной регистрации №3719-Ж
от 19.03.2003 г.

Контактные телефоны:

+7 (727) 273 03 73, +7 (747) 373 16 17.

Подписной индекс: 75888

Ответственность за рекламу несет рекламодатель.

Мнение редакции может не совпадать с мнением автора.

Журнал входит в Перечень изданий, рекомендуемых Комитетом по контролю в сфере образования и науки Министерства образования и науки Республики Казахстан для публикации результатов научной деятельности, индексируется в РИНЦ (на платформе научной электронной библиотеки eLibrary.ru).

В журнале используются фотоматериалы и изображения из открытых Интернет источников.

СОДЕРЖАНИЕ

ОФИЦИАЛЬНЫЙ ОТДЕЛ	4
--------------------------------	---

ФАРМАЦЕВТИЧЕСКИЙ МАРКЕТИНГ

ӨКЕН М.К., ЖАКИПБЕКОВ К.С., ДЮСЕМБИНОВА Г.А. Маркетинговый анализ лекарственных препаратов группы бета-адреноблокаторов при лечении сердечно-сосудистых заболеваний.....	7
--	---

ПОИСК. ИССЛЕДОВАНИЯ. ЭКСПЕРИМЕНТ

СЕЙТКАЗИЕВА И.Е., АУЕЛЬБЕКОВА А.К., МЫРЗАБАЕВ А.Б. Өсімдік текті перспективті антипаразитті агенттер.....	11
---	----

АБИЛОВА Г.Т., МАЛИК Ш., КАПАНОВА Г.Ж., КАЛМАТАЕВА Ж.А. Нейрореабилитация больных ДЦП и после перенесенного инсульта.....	15
--	----

КИМ А.Л., КАПАНОВА Г.Ж. Изменение толщины параметров сетчатки у пациентов с хронической обструктивной болезнью легких.....	19
--	----

ПАРЕНОВА Р.А., МАУЛЕТОВА Г.К., КОЖАНОВА К.К., КИЕКБАЕВА Л.Н., АХТАЕВА Н.З. Ареал распространения селетрянки Шобера (<i>Nitraria Schoberi L.</i>) на территории Казахстана.....	24
--	----

КЛИНИЧЕСКАЯ МЕДИЦИНА

АМАНТАЕВА К.К., ИСАБЕКОВ Н.А., МАЛГАЖДАРОВ М.С. Результаты хирургического вмешательства при лечении дирофиляриоза.....	27
--	----

МАЛГАЖДАРОВ М.С., АМАНТАЕВА К.К., ТУРБЕКОВА М.Н. Острый аппендицит у беременных женщин: алгоритм диагностики.....	30
---	----

МАЛГАЖДАРОВ М.С., АМАНТАЕВА К.К., ТУРБЕКОВА М.Н. Ультразвуковая диагностика острого аппендицита.....	33
--	----

МАЛГАЖДАРОВ М.С., АМАНТАЕВА К.К., ТУРБЕКОВА М.Н. Применение шкалы Альварато при диагностике острого аппендицита.....	36
--	----

ПРАЛИЕВ А.Р., КАПАНОВА Г.Ж., ДЖУМАБЕКОВ А.Т. Диетическое питание в процессе ранней реабилитации больных после резекции желудка.....	39
---	----

ФАРМАКОГНОЗИЯ

АЗИМХАНОВА Б.Б., УСТЕНОВА Г.О., АЛИМОВА У.С., ШАРИПОВ К.О., САЯКОВА Г.М., РАХИМОВ К.Д., ФЛИСЮК Е.В., АМИРХАНОВА А.Ш. Технология получения углекислотного экстракта из лекарственного растительного сырья – клоповника широколистного.....	44
---	----

ЖАНДАБАЕВА М.А., КОЖАНОВА К.К., БОШКАЕВА А.К. <i>Lavatera thuringiaca L.</i> дәрілік өсімдігінің Қазақстан Республикасы бойынша таралу аймақтары.....	47
---	----

ЖАНДАБАЕВА М.А.¹, КОЖАНОВА К.К.¹, БОШКАЕВА А.К.¹,

¹С.Ж. Асфендияров атындағы Қазақ ұлттық медициналық университеті, Алматы қ.

LAVATERA THURINGIACA L.

ДӘРІЛІК ӨСІМДІГІНІҢ ҚАЗАҚСТАН

РЕСПУБЛИКАСЫ БОЙЫНША ТАРАЛУ АЙМАҚТАРЫ

Lavatera thuringiaca L. дәрілік өсімдік шикізатының бай химиялық құрамы пайдалы қасиеттерге ие. Тамырлары және барлық жер үсті бөліктері көптеген ауруларды емдеу үшін пайдаланылады. Сондықтан, бұл өсімдіктің таралу аймақтарын зерттеу практикалық қызығушылық тудырды.

АҢДАТПА

Бұл мақалада *Lavatera thuringiaca L.* дәрілік өсімдігінің Қазақстан бойынша таралу аймақтарын әдебиеттік шолу және GPS-навигатордың көмегімен зерттеу қарастырылған.

Түйін сөздер: *Lavatera thuringiaca L.*, таралу аймақтары, GPS-навигатор, Қазақстан Республикасы, интродукция.

КІРІСПЕ

Тюринген үлбірегі (*Lavatera thuringiaca L.*) – көп жылдық, биіктігі 25-200 см-лік, көп сабақты, қысқа тармақты түкшемен көмкерілген, сабағы қарапайым немесе жоғарғы бөлігінің жартысы бұтақты дәрілік өсімдік. Адамның шаруашылық қызметінде және халық медицинасында *Lavatera thuringiaca L.* дәрілік өсімдігін пайдалану көп мақсатты сипатқа ие болып тұр. Бұл дәрілік өсімдікті экономиканың әр түрлі салаларын (ауыл шаруашылық, тамақ өнеркәсібі, целлюлозалы-қағаз өнеркәсібі, фармацевтикалық өнеркәсібі және т.б.) дамытудағы перспективті өсімдік болып табылады. [1]

КСРО-да XX ғасырдың ортасында *Lavatera thuringiaca L.* дәрілік өсімдігін интродукциялау сәтті жүргізілген, ал қазіргі уақытта – Ресей Федерациясында, Беларусь Республикасында, Грузияда, Польшада және басқа елдерде бұл өсімдік интродукцияланған. [2,3]

Сонымен қатар, *Lavatera thuringiaca L.* дәрілік өсімдігін жасыл жем ретінде үздіксіз өндіруді ғылыми ұйымдастыру жүйесінде және оларды ауыл шаруашылығы малдарын азықтандыруда ұтымды пайдалану дамыған. [4]

Жезқазған қаласының ботаникалық бағында *Lavatera thuringiaca L.* дәрілік өсімдігін жоғары дәрежеде интродукциялаған. Интродукциялаудың пайыздық көр-

сеткіші 90 баллды құрайды табылады [5]. Әр түрлі салаларда кең қолдануына байланысты, бұл өсімдіктің таралу аймақтарын зерттеу маңызды болы табылады.

ЗЕРТТЕУ МАҚСАТЫ

Lavatera thuringiaca L. дәрілік өсімдігінің әлем және Қазақстан бойынша таралу аймақтарын зерттеу.

МАТЕРИАЛДАР МЕН ТӘСІЛДЕР

Қазақстанның барлық аймақтарындағы далалы зонада, жайылымда, бұталы тоғайларда, шоқ ормандардың шеттерінде, жол маңында, өзеннің төменгі жерлерінде, көлдердің жанында кездесетін тек қана 1 түрі – Құлқайырлар тұқымдасына жататын Тюринген үлбірегі (*Lavatera thuringiaca L.*). Зерттеу нысанының өсімдіктер қауымдастығы орналасқан жердің координаттарын GPS-навигатордың көмегімен анықталды.

НӘТИЖЕЛЕР ЖӘНЕ ТАЛҚЫЛАУ

Lavatera thuringiaca L. өсімдігі бұрынғы КСРО еуропалық бөлігі, Кавказ, Орта Азия, батыс және шығыс Сібір, Орта Еуропа, Жерорта теңізі, Балқан, Кіші Азия, Батыс Қытайдың далалы, шалғынды жерлерде, бұталар арасында, өзен, көл жағалауларында және жол бойында өседі. Бұл өсімдікті теңіз деңгейінен 2 000 метр биіктікте тауда кездеседі. [6,8]

Біз зерттеу нысанын Алматы облысы, Қарасай ауданы, Шамалған ауылдық округіндегі кездесетін жерлерінен жиналып алынды. Жұмыс барысына Алматы облысының кіші масштабтағы 1:(1000000) әкімшілік карталары пайдаланылды. Зерттеу объектісінің өсімдіктер қауымдастығы орналасқан жердің координаттарын GPS-навигатордың көмегімен анықтадық.

Сурет – *Lavatera thuringiaca* L. өсімдігінің гербарий үлгісі

2018 жылдың мамыр-маусым және шілде – тамыз айларында кестелік жоспарға сәйкес *Lavatera thuringiaca* L. өсімдігінің табиғи өсу жағдайындағы популяциясына (Алматы облысы Қарасай ауданы Шамалған ауылдық округіндегі) өсімдікке анатомо-морфологиялық және фитохимиялық зерттеулер жүргізу үшін далалық ботаникалық зерттеу экспедициясына ұйымдастырылды. *Lavatera thuringiaca* L. өсімдігінің жабайы популяциясын анықтау және зерттеу маршруттық-рекогносцировтық әдіспен картографиялық негізінде жүргізілді [7]. Зерттеу нысанының негізгі өсу орнының координаттары GPS-навигатордың көмегімен.

Lavatera thuringiaca L. дәрілік өсімдігінің таралу аймақтары анықталғаннан кейін, Алматы облысы, Қарасай ауданы, Шамалған шатқалы, Жандосов ауылдық округінен өсімдік жиналынды. Сонымен қатар, *Lavatera thuringiaca* L. дәрілік өсімдігінен гербарий құрастырылды. Дәрілік өсімдік шикізатының идентификациясы Қазақстан Республикасының мемлекеттік мекемесі «Ботаника және фитониринг институтында» жүргізілді. Анықтаманың тіркеу нөмірі №01-08/273.

ҚОРЫТЫНДЫ

Lavatera thuringiaca L. өсімдігінің таралу аймақтары әдебиеттік шолу және GPS-навигатордың көмегімен анықталды. Зерттеу нәтижелері *Lavatera thuringiaca* L. өсімдігі Қазақстанның барлық аймақтарының далалы, орманды жерлерінде және өзен-көл жағалауларында кездесетінін көрсетті.

Әдебиеттер:

1. Grzesik M., Romanowska-Duda Z., Janas R. Quality of seeds as a key to commodity cultivation of *Lavatera thuringiaca* L. – plants with high potential for multi-directional use. – Acta Innovations. – 2015. – №15. – P. 5-12.
2. Мучаидзе М.Н., Гогиташвили Э.В., Читашвили С.Ш. др. Интродукция некоторых видов рода *Lavatera* L. (сем. Malvaceae Juss.) в Восточной Грузии. / В сборнике материалов Международной научной конференции, посвященной 85-летию Центрального ботанического сада Национальной академии наук Беларуси «Роль ботанических садов и дендрариев в сохранении, изучении и устойчивом использовании разнообразия растительного мира». – Минск, 2017, ч. 1, с. 197-201.
3. Скворцов А.К., Трулевич Н.В., Алферова З.Р. и др. Интродукция растений природной флоры СССР: справочник. – Москва: Наука, 1979, 250 с.
4. Губанов А.Г. Зелёный конвейер, его перспективы при использовании нетрадиционных кормовых культур для кормления КРС в Северном Зауралье. / Современные тенденции развития науки и технологий: материалы междунар. конф., г. Белгород, 31 августа 2015 г. – Белгород, 2015, с. 63-68.
5. Ишмуратова М.Ю. Оценка успешности интродукции лекарственных растений коллекции Жезказганского ботанического сада (Республика Казахстан). // В сб. науч. ст. «Проблемы ботаники Южной Сибири и Монголии» по материалам Двенадцатой междунар. науч.-практ. конф., г. Барнаул, 28-30 октября 2013 г. – Барнаул, 2013, с. 126-128.
6. Флора СССР в 30 т., т. 15. / Под редакцией Комарова В.Л. – Москва, Ленинград: Изд-во АН СССР, 1949, 742 с.
7. Быков Б.А. Геоботаника. – Алма-Ата, 1957, 22-23 с.
8. Евстигнеев О.И., Федотов Ю.П. Флора сосудистых растений заповедника «Брянский лес». – Брянск: Группа компаний «Десяточка», 2007, 106 с.

РЕЗЮМЕ

ЖАНДАБАЕВА М.А.¹, КОЖАНОВА К.К.¹,
БОШКАЕВА А.К.¹,

¹Казахский национальный медицинский университет имени С.Д. Асфендиярова, г. Алматы

АРЕАЛ РАСПРОСТРАНЕНИЯ ХАТЬМЫ ТЮРИНГЕНСКОЙ (*LAVATERA THURINGIACA* L.) НА ТЕРРИТОРИИ КАЗАХСТАНА

В связи с тем, что специальной карты ареала распространения лекарственного растения хатьмы тюрингенской нет, мы систематизировали все известные на сегодняшний день картографические данные из литературных источников о местах ее произрастания на территории Республики Казахстан. Нами определены области наибольшего распространения растения с помощью GPS-навигатора и электронного приложения «Яндекс. Карты».

Ключевые слова: хатьма тюрингенская (*Lavatera thuringiaca* L.), ареал распространения, GPS-навигатор, Республика Казахстан, интродукция, приложение «Яндекс. Карты».

SUMMARY

ZHANDABAYEVA M.A.¹, KOZHANOVA K.K.¹,
BOSHKAYEVA A.K.¹,

¹Kazakh national medical university named after S.D. Asfendiyarov, Almaty, K.

THE DISTRIBUTION OF LAVATERA THURINGIACA L. ON THE TERRITORY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

This article examines the study of the distribution areas of the medicinal plant *Lavatera thuringiaca* L. on the territory of the Republic of Kazakhstan according to literature sources and using a GPS Navigator.

Keywords: *lavatera thuringiaca* L. distribution area, GPS-Navigator, Republic of Kazakhstan, introduction, the program «Яндекс. Карты».